

Vaše značka UPCR-OT-2025/17766-
20171807/1
Sp. zn. 6103/2024/VOP/IRP
Č. j. KVOP-15067/2025
Datum 9. dubna 2025

Vážený pan
Ing. Petr Prokop
ředitel
Úřad práce ČR, krajská pobočka v Ostravě
Zahradní 368/12
702 00 Ostrava

Vážený pane řediteli,

děkuji Vám za doplnění vyjádření k šetření podnětu pana A., nar. xxx, bytem xxxx (stěžovatel).

Šetřením jsem dospěl k závěru, že Úřad práce České republiky, krajská pobočka v Ostravě, kontaktní pracoviště Nový Jičín (úřad práce), pochybil, když snížil stěžovateli humanitární dávku, aniž řádně ověřil, zda je na Ukrajině uznán invalidním. Přijměte prosím následující vysvětlení.

Držitel dočasné ochrany, který má nějaké postižení, má nárok na vyšší humanitární dávku. Svůj zdravotní stav může prokázat potvrzením o invaliditě nebo průkazem o zdravotním postižení vydaným na Ukrajině. Pokud takový doklad nemá, může požádat o aktuální posouzení svého zdravotního stavu v České republice.¹ Ministerstvo práce a sociálních věcí v příloze metodické instrukce k řízení o humanitární dávce uvádí vzory formulářů ukrajinských dokladů.²

Instrukce ministerstva neupravuje postup v případě pochybností o pravosti předloženého ukrajinského dokladu. To však nezavazuje úřad práce povinnosti zjistit skutkový stav tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti.³ I v řízení o humanitární dávce musí úřad práce postupovat v souladu se základními zásadami činnosti správních orgánů uvedenými v § 2 až 8 správního řádu, přestože jinak se správní řád v tomto řízení nepoužije.^{4,5}

Stěžovatel k žádosti o humanitární dávku přiložil kopii potvrzení o invaliditě z Ukrajiny. Jedná se o jeden ze vzorů uvedených v příloze ministerské instrukce. Úřad práce nejprve doklad přijal a stěžovateli vyplácel vyšší humanitární dávku. Později však svůj postoj přehodnotil a pravost dokladu zpochybnil. Své podezření odůvodnil tím, že barvy

1 Ustanovení § 6b odst. 1 písm. c) zákona č. 66/2022 Sb., o opatřeních v oblasti zaměstnanosti a oblasti sociálního zabezpečení v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invází vojsk Ruské federace.

2 Instrukce vrchní ředitelky pro řízení sekce 7 č. 6/2023: Sjednocení postupu při aplikování zákona č. 75/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 66/2022 Sb., o opatřeních v oblasti zaměstnanosti a oblasti sociálního zabezpečení v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invází vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

3 Srov. § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu.

4 Ustanovení § 6 odst. 8 zákona č. 66/2022 Sb.

5 Srov. § 177 odst. 1 správního řádu.

na fotografii stěžovatele nejsou jednotné, jeho celý obličej zakrývá razítko, které je navíc rozpité. Stěžovatele proto vyzval, aby se k němu osobně dostavil a doložil originál dokladu.

Stěžovatelem předložený doklad se shodoval s kopií dokladu připojeného k žádosti o dávku. Jelikož úřad práce nemohl posoudit pravdivost dokladu, odkázal stěžovatele na posouzení zdravotního stavu podle českých předpisů (u Institutu posuzování zdravotního stavu). To stěžovatel učinil. Institut ho neuznal za osobu se zdravotním postižením. Úřad práce mu proto začal vyplácet nižší humanitární dávku.

Úřad práce pochybil, když nepodnikl dostatečné kroky k tomu, aby rozptýlil své pochybnosti o pravosti stěžovatelem předloženého dokladu o invaliditě. Úřad práce měl oslovit příslušný ukrajinský úřad a ověřit si, zda je stěžovatel na Ukrajině uznán invalidním. Do doby, než by obdržel odpověď, by měl stěžovateli vyplácet vyšší humanitární dávku.

Uvědomuji si, že může trvat delší dobu, než příslušný ukrajinský úřad úřadu práce odpoví. Důvody, pro které měl úřad práce pochybnost o pravosti stěžovatelem předloženého dokladu, však nepovažuji za natolik zásadní, aby bránily výplatě zvýšené dávky. K rozpití razítka mohlo dojít například tím, že se doklad namočil. Pokud jde o umístění razítka, to mohl stěžovatel jen stěží ovlivnit. Navíc i když razítko překrývá značnou část fotografie stěžovatele, nebrání jeho ztotožnění. I přes razítko je jeho podoba patrná.

Také je třeba přihlédnout k tomu, že hlediska pro uznání zdravotního postižení u nás a na Ukrajině nejsou shodná. U humanitární dávky se navíc při posouzení zdravotního stavu vychází z kritérií pro průkaz osoby se zdravotním postižením (OZP). Zkoumá se tedy schopnost orientace a mobility, a nikoli omezení schopnosti pracovat, které je rozhodné pro posouzení invalidity.⁶ Může se tak stát, že člověk, který je invalidní (u nás či na Ukrajině), nebude splňovat podmínky pro průkaz OZP, a naopak.

Pokud tedy držitel dočasné ochrany má ukrajinský doklad o svém zdravotním postižení, měl by z něj úřad práce pro humanitární dávku vycházet. Jen tehdy, má-li velmi silnou pochybnost (náležitě odůvodněnou), že předložený doklad není pravý, může žadatele o dávku odkázat na posouzení zdravotního stavu podle českých předpisů. V šetřeném případě tomu tak však nebylo.

Vážený pane řediteli, v souladu s § 18 odst. 1 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, **Vás žádám, abyste se ve lhůtě 30 dnů od doručení tohoto dopisu vyjádřil ke zjištěnému pochybení a informoval mě o přijatých opatřeních k nápravě.**

Děkuji Vám za spolupráci.

S pozdravem

JUDr. Stanislav Křeček
veřejný ochránce práv
(podepsáno elektronicky)

⁶ Srov. § 6d odst. 1 zákona č. 66/2022 Sb. ve spojení s § 34 odst. 1 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, a § 39 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.